

**MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE
UPRAVA ZA VETERINARSTVO I SIGURNOST HRANE**

KLASA: 322-01/19-01/415
URBROJ: 525-10/1244-20-1
Zagreb, 9. siječnja 2020.

**NACIONALNI PROGRAM KONTROLE SALMONELOZE U
JATIMA RASPLODNIH PURANA U REPUBLICI HRVATSKOJ**

Siječanj 2020.

Sadržaj

Osnovni propisi Republike Hrvatske kojima se propisuje kontrola salmonela u jatima rasplodnih purana	3
1. Uvod - temelj za donošenje i provedbu Programa	4
2. Cilj Programa	4
3. Populacija životinja uključena u provedbu Programa	4
4. Trajanje Programa	4
5. Geografsko područje provedbe programa	4
6. Nadležna tijela i organizacije uključene u provedbu Programa	5
7. Laboratoriji	5
7.1. Nacionalni referentni laboratorij	5
7.2. Službeni laboratoriji	5
7.3. Laboratorijsko pretraživanje uzoraka	6
7.4. Rezultati pretraživanja.....	6
8. Kontrole na razini primarne proizvodnje	6
8.1. Kontrole na razini primarne proizvodnje	6
8.2. Službene kontrole provedbe programa na razini primarne proizvodnje	7
8.3. Službene kontrole hrane za životinje na prisutnost bakterija iz roda <i>Salmonella</i> spp. ...	8
9. Mjere koje se poduzimaju u slučaju sumnje/potvrđenog slučaja salmoneloze	8
9.1. Mjere koje se provode na rasplodnom jatu u slučaju sumnje na <i>S. Enteritidis</i> , i/ili <i>S. Typhimurium</i>	8
9.2. Mjere koje se provode na rasplodnom jatu u kojem je potvrđeno prisustvo <i>S. Enteritidis</i> i/ili <i>S. Typhimurium</i>	10
9.3. Mjere koje se provode u rasplodnom jatu pura sumnjivom/pozitivnom na druge.....	11
9.4. Liječenje rasplodnih pura	12
9.5. Cijepljenje	12
10. Financiranje	13
10.1. Perad koja nije cijepljena protiv salmoneloze.....	13
10.2. Perad koja je cijepljena protiv salmoneloze	13
10.3. Uzorkovanje propisano točkom 8.2. ovoga Programa	13
10.4. Mjere koje se provode na rasplodnom jatu u slučaju sumnje na <i>S. Enteritidis</i> , i/ili <i>S. Typhimurium</i>	13
10.5. Mjere koje se provode na rasplodnom jatu u kojem je laboratorijskim pretraživanjem potvrđeno prisustvo <i>S. Enteritidis</i> i/ili <i>S. Typhimurium</i>	13
10.6. Liječenje jata, nabavka cjepiva i cijepljenje.....	14
11. Smjernice dobre proizvođačke prakse	14
12. Izvješćivanje	14
12.1. Svi laboratoriji navedeni u točki 7. ovoga Programa dužni su:	14
12.2. Nadležni veterinarski inspektor dužan je:	15
12.3. Uprava za veterinarstvo i sigurnost hrane	15
DODATAK I	16
DODATAK II	19

Osnovni propisi Republike Hrvatske kojima se propisuje kontrola salmonela u jatima rasplodnih purana

- Zakon o veterinarstvu („Narodne novine”, broj 82/13, 148/13, 115/18)
- Zakon o hrani („Narodne novine“, broj 81/13, 14/14, 115/18)
- Zakon o higijeni hrane i mikrobiološkim kriterijima za hranu („Narodne novine“, broj 81/13, 115/18)
- Zakon o veterinarsko-medicinskim proizvodima („Narodne novine“, broj 84/08, 56/13, 94/13, 15/15, 32/19)
- Naredba o mjerama zaštite zdravlja životinja od zaraznih i nametničkih bolesti i njihovom financiranju u 2020. godini („Narodne novine“, broj 7/2020)
- Uredba (EZ-a) br. 2160/2003 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. studenog 2003. godine o kontroli salmonele i drugih određenih zoonoza uzrokovanih hranom
- Uredba Komisije (EU) br. 1190/2012 od 12. prosinaca 2012. godine o cilju Unije za smanjenje prisutnosti Salmonella enteritidis i Salmonella typhimurium kod jata pura kako je predviđeno Uredbom (EZ) br. 2160/2003 Europskog parlamenta i Vijeća
- Uredba Komisije (EZ) br. 1177/2006 od 1. kolovoza 2006. o provedbi Uredbe (EZ) br. 2160/2003 Europskog parlamenta i Vijeća glede zahtjeva za korištenje posebnih metoda kontrole u okviru nacionalnih programa kontrole salmonele u peradi
- Pravilnik o načinu praćenja, prijavi i izvješćivanju o pojavi bolesti životinja („Narodne novine“, broj 135/14)
- Uredba (EZ) br. 1069/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o utvrđivanju zdravstvenih pravila za nusproizvode životinjskog podrijetla i od njih dobivene proizvode koji nisu namijenjeni prehrani ljudi te o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1774/2002 (Uredba o nusproizvodima životinjskog podrijetla)
- Uredba Komisije (EU) br. 142/2011 od 25. veljače 2011. o provedbi Uredbe (EZ) br. 1069/2009 Europskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju zdravstvenih pravila za nusproizvode životinjskog podrijetla i od njih dobivene proizvode koji nisu namijenjeni prehrani ljudi i o provedbi Direktive Vijeća 97/78/EZ u pogledu određenih uzoraka i predmeta koji su oslobođeni veterinarskih pregleda na granici na temelju te Direktive
- Pravilnik o ovlašćivanju službenih i referentnih laboratorija u području provedbe veterinarske djelatnosti („Narodne novine“, broj 102/10)

1. Uvod - temelj za donošenje i provedbu Programa

Program kontrole salmoneloze u jatima rasplodnih purana u Republici Hrvatskoj

Nacionalni Program donesen je na temelju članka 12., stavaka 1. i 4. Zakona o veterinarstvu („Narodne novine“, broj 82/13, 148/13, 115/18) te se njime provodi Naredba o mjerama zaštite zdravlja životinja od zaraznih i nametničkih bolesti i njihovom financiranju u 2020. godini („Narodne novine“, broj 7/2020) (Dio VII., članak 24., stavak 5.).

2. Cilj Programa

Održati nisku prevalenciju salmonela značajnih za javno zdravstvo u jatima rasplodnih purana, na način da se maksimalni postotak odraslih jata rasplodnih purana koji ostaju pozitivni na bakterije *S. Enteritidis* i *S. Typhimurium* (uključujući monofaznu *S. Typhimurium* s antigenom formulom 1,4,(5),12:i), na gospodarstvima u zemlji, smanji na 1 % ili manje.

3. Populacija životinja uključena u provedbu Programa

U provedbu Programa uključena su sva jata rasplodnih purana u uzgoju i proizvodnji s 250 i više ptica. Ukoliko se u zemlji nalazi manje od 100 rasplodnih jata, pozitivno može ostati najviše jedno odraslo rasplodno jato.

Jato označava svu perad (pure) istog zdravstvenog statusa koja se uzgaja u istoj nastambi ili u istom ograđenom prostoru i predstavlja jednu epidemiološku jedinicu; u slučaju peradi u zatvorenim nastambama, jato podrazumijeva sve ptice u istom zračnom prostoru.

4. Trajanje Programa

Nacionalni Program kontrole salmoneloze u rasplodnih jata purana provodi se u razdoblju od 01. siječnja – 31. prosinca 2020. godine.

5. Geografsko područje provedbe programa

Nacionalni Program provodi se na cijelom području Republike Hrvatske. Sva rasplodna jata, u uzgoju i proizvodnji, s 250 ptica i više moraju biti pretražena dostavljanjem službenih uzoraka u službeni laboratorij.

6. Nadležna tijela i organizacije uključene u provedbu Programa

Tijelo nadležno za provedbu ovoga programa je Ministarstvo poljoprivrede - Uprava za veterinarstvo i sigurnost hrane.

Nadzor i kontrolu provedbe programa na terenu provode nadležni veterinarski inspektori DIRH-a.

Uzimanje i dostavu uzoraka u laboratorij provode ovlaštene veterinari.

Liječenje jata mogu provoditi ovlaštene veterinarske organizacije ili ovlaštena veterinarska služba sukladno odredbama članka 2. stavka 2. Podtočke (c) Uredbe Komisije 1177/2006.

7. Laboratoriji

7.1. Nacionalni referentni laboratorij

a) Nacionalni referentni laboratorij za salmonelu u peradi je Hrvatski veterinarski institut - Centar za peradarstvo, Heinzelova 55, Zagreb.

b) Nacionalni referentni laboratorij za antimikrobnu rezistenciju životinja je Hrvatski veterinarski institut Zagreb, Odjel za bakteriologiju i parazitologiju, Laboratorij za opću bakteriologiju i mikologiju, Savska cesta 143, Zagreb.

7.2. Službeni laboratoriji

Ostali službeni laboratoriji uključeni u provedbu ovoga Programa su:

Hrvatski veterinarski institut Zagreb, Savska cesta 143, Zagreb;

- Hrvatski veterinarski institut Zagreb, Savska cesta 143, Zagreb;
- Hrvatski veterinarski institut Zavod Split, Poljička cesta 33, Split;
- Hrvatski veterinarski institut Zavod Križevci, Zakmardijeva 10, Križevci;
- Hrvatski veterinarski institut Zavod Vinkovci, J. Kozarca 24, Vinkovci;
- Hrvatski veterinarski institut Zavod Rijeka, Podmurvice 29, Rijeka;
- Bioinstitut d.o.o., R. Steinera 7, Čakovec.

Laboratoriji uključeni u provedbu Programa moraju udovoljavati uvjetima propisanim Zakonom o veterinarstvu, odredbama članaka 11. i 12. Uredbe (EZ) br. 2160/2003 te

odredbama Pravilnika o ovlašćivanju službenih i referentnih laboratorija u području provedbe veterinarske djelatnosti („Narodne novine“, broj 102/10).

7.3. Laboratorijsko pretraživanje uzoraka

Priprema i laboratorijsko pretraživanje uzoraka provodi se na način propisan Uredbom Komisije 1190/2012.

7.4. Rezultati pretraživanja

U skladu s odredbama točke 2., podtočke 2.2.3. i točke 4. Priloga Uredbe 1190/2012, jato rasplodnih purana smatra se pozitivnim:

- ako se u jednom ili više uzoraka utvrdi prisutnost relevantne salmonele (različite od cjepnog soja),
- ako u okviru službenih kontrola, nije utvrđena prisutnost propisanih serotipova *Samonella*, ali su utvrđena antimikrobna sredstva ili inhibitori rasta bakterija, a istodobno ne postoji odgovarajući dokaz o liječenju drugih bolesti.

8. Kontrole na razini primarne proizvodnje

8.1. Kontrole na razini primarne proizvodnje

Jaja za rasplod mogu biti stavljena u promet ili inkubirana samo ako potječu od jata koja su službeno slobodna od salmonela (*S. Enteritidis* i/ili *S. Typhimurium*), odnosno ako posjednici jata imaju nalaz o zdravstvenom statusu jata, izdan od ovlaštenog laboratorija i ne stariji od 21 dan od dana uzorkovanja. Nalaz se izdaje na osnovi službeno dostavljenog uzorka.

Sva jata, čiji su proizvodi namijenjeni javnoj potrošnji, moraju biti pretražena, dostavljanjem službenih uzoraka u službeni laboratorij.

Od pura u uzgoju i za proizvodnju rasplodnih jaja uzorci se uzimaju:

Od jednodnevnih purića:

- uzorci se uzimaju u nastambi za uzgoj pri svakoj isporuci purića. Za pretraživanje je potrebno uzeti transportne podloške i puriće te ih dostaviti u ovlašteni laboratorij.

Tijekom 4. tjedna starosti:

- uzorci navlaka za obuću ili fecesa uzimaju se u nastambi za uzgoj jedan put tijekom 4 tjedna starosti. Broj pojedinačnih i skupnih uzoraka koji se uzimaju ovisi o veličini jata.

Dva tjedna prije početka nesivosti ili preseljenja u nastambu za nesenje:

- uzorci navlaka za obuću ili fecesa uzimaju se u nastambi za uzgoj jedan put u navedenom razdoblju. Broj pojedinačnih i skupnih uzoraka koji se uzimaju ovisi o veličini jata.

Tijekom nesivosti:

- uzorci se uzimaju u nastambi za nesenje svaka tri tjedna. Vrsta uzorka koji se dostavlja na laboratorijsku pretragu ovisi o tipu držanja pura (kavezno ili slobodno/podno držana jata).

U valionici:

- od jata pura čija se jaja koriste za proizvodnju jednodnevnih purića uzorci se uzimaju svaka tri tjedna sukladno tablici 2. iz Dodatka I. ovoga Programa,
- po rasplodnom jatu potrebno je prikupiti najmanje jedan uzorak. Uzorkovanje u valionici mora se provesti na dan valenja kada su dostupni uzorci iz svih rasplodnih jata. Ako to nije moguće, potrebno je dobiti valjanju garanciju posjednika da su uzorci prikupljeni iz svakog jata na način popisan u tablici 1., iz Dodatka I. ovoga Programa,
- ako se u valioniku nalazi više od 50 000 jaja podrijetlom od jednog rasplodnog jata, potrebno je uzeti dva uzorka,
- premještanje jednodnevne peradi iz valionice dozvoljeno je ukoliko ih prati negativan nalaz laboratorijske pretrage jata iz kojeg potječu jaja za valenje. Za premještanje jednodnevne peradi iz valionice nalaz vrijedi 30 dana od dana uzimanja uzoraka u jatu,
- mjesto uzimanja uzoraka, učestalost, količine i vrste uzoraka navedeni su u Dodatku I., Tablicama 1. i 2. ovoga Programa.

Napomena: Uzorkovanje rasplodnih jata iz kojih su jaja za valenje namijenjena stavljanju na tržište Europske unije mora biti provedeno na gospodarstvu.

8.2. Službene kontrole provedbe programa na razini primarne proizvodnje

Službene kontrole provode se na način propisan točkom 2., podtočkom 2.1. (b) i 2.2.3. Priloga Uredbe 1190/2012.

Sukladno tome, službene kontrole potrebno je provesti:

- Jedan puta godišnje na gospodarstvima s najmanje 250 spolno zrelih pura za rasplod starosti između 10 i 45 tjedna, i
- U svim jatima na gospodarstvu ukoliko je *S. Enteritidis* ili *S. Typhimurium* utvrđena u uzorcima prikupljenim u valionici ili uzorcima prikupljenim u okviru službene kontrole

Uzimanje uzoraka u okviru službene kontrole provodi se u skladu s Dodatkom I. Tablica 1.

8.3. Službene kontrole hrane za životinje na prisutnost bakterija iz roda *Salmonella* spp.

Kontrola hrane za životinje na prisutnost bakterija iz roda *Salmonella* spp. provodi se u skladu s godišnjim planom službenih kontrola.

9. Mjere koje se poduzimaju u slučaju sumnje/potvrđenog slučaja salmoneloze

9.1. Mjere koje se provode na rasplodnom jatu u slučaju sumnje na *S. Enteritidis*, i/ili *S. Typhimurium*

Jato sumnjivo na zaraženje sa *S. Enteritidis*, i/ili *S. Typhimurium* je:

- svako jato u kojem se laboratorijskom pretragom dostavljenih uzoraka, prikupljenih u valionici ili na uzorcima transportnih podložaka prilikom isporuke jednodnevnih purića, utvrdi prisutnost relevantnih serotipova salmonela, ili
- ako se na temelju provedenog epidemiološkog istraživanja utvrdi povezanost sa slučajevima oboljenja ljudi, ili
- u slučaju kada nadležni veterinarski inspektor posumnja u ispravnost rezultata laboratorijske pretrage, ili
- ako se laboratorijskom pretragom utvrdi prisutnost relevantnih serotipova salmonela u uzorcima prikupljenim na gospodarstvu od rasplodnih jata peradi koja se smatraju izvornim hrvatskim pasminama te koja su pod posebnom zaštitom kao ugrožena vrsta i čine vrijedan genetski materijal.

U svrhu isključivanja/potvrđivanja sumnje, nadležni veterinarski inspektor mora ovlaštenoj veterinarskoj organizaciji narediti uzimanje dodatnih uzoraka iz sumnjivog jata te njihovu žurnu dostavu u nacionalni referentni laboratorij.

Dodatni uzorak mora biti pretražen bakteriološki i serološki, a sastoji se od:

- pet pari navlaka za obuću (svaki par predstavlja 20% površine objekta u kojem se uzorak uzima) ili uzoraka izmeta prikupljenih s odgovarajućeg broja mjesta u objektu u kojem se drže ptice. Broj pojedinačnih i skupnih uzoraka izmeta ovisi o veličini jata.

Broj peradi u jatu	Broj uzoraka izmeta koji je potrebno uzeti
250-349	200
350-449	220
450-799	250
800-999	260
1000 i više	300

- krvi: 60 uzoraka,
- brisova kloake: 300 brisova,
- usmrćene ili uginule ptice: 5 nasumično odabranih ptica po objektu, i
- prašine iz nastambe u kojoj se drži perad: 100 grama po objektu (prašinu je potrebno prikupiti sa više mjesta u objektu na površini ne manjoj od 900cm², tj. 90x10 cm).

U slučaju sumnje na *S. Enteritidis*, *i/ili* *S. Typhimurium*, u rasplodnom jatu pura nadležni veterinarski inspektor mora posjedniku životinja narediti provedbu sljedećih mjera:

- zabranu premještanja peradi i jaja s gospodarstva, osim uz posebno odobrenje izdano od nadležnog veterinarskog inspektora,
- zabranu valenja jaja podrijetlom od jata sumnjivih na salmonelozu,
- zabranu premještanja hrane za životinje s gospodarstva,
- zabranu iznošenja gnoja s gospodarstva,
- odgovarajuće čišćenje, pranje i dezinfekciju prostorija, opreme i pribora na mjestima proizvodnje i skladištenja hrane za perad odgovarajućim dezinfekcijskim sredstvom,
- odgovarajuće čišćenje, pranje i dezinfekciju vozila odgovarajućim sredstvima.

Mjere ostaju na snazi sve dok se ponovljenim laboratorijskim pretraživanjem ne isključi prisutnost serotipova *S. Enteritidis*, *i/ili* *S. Typhimurium*.

Ako izvor infekcije nije potvrđen provodi se testiranje na antimikrobne tvari ili inhibitorni učinak na rast bakterija ili novo bakteriološko testiranje na prisutnost relevantnih serotipova salmonele u rasplodnom jatu.

Ako se u rasplodnom jatu pura sumnjivom na zaraženje salmonelom pojavi neka druga bolest, liječenje se mora provesti u skladu s odredbama članka 2. stavka 2) točke (c) Uredbe 1177/2006.

9.2. Mjere koje se provode na rasplodnom jatu u kojem je potvrđeno prisustvo *S. Enteritidis* i/ili *S. Typhimurium*.

Jato zaraženo sa *S. Enteritidis*, *S. Typhimurium* je:

- svako jato u kojem se laboratorijskom pretragom dostavljenih uzoraka, prikupljenih na gospodarstvu, utvrdi prisutnost navedenih serotipova salmonela, (osim cijepnog soja) u jednom ili više uzoraka, ili
- ako u okviru službene kontrole, prisutnost serotipova relevantne salmonele nije otkrivena, ali se otkriju antimikrobna sredstva ili inhibitori rasta bakterija, a u isto vrijeme ne postoji relevantan dokaz o liječenju drugih bolesti.

Ako se pretraživanjem potvrdi pozitivan nalaz na *S. Enteritidis* ili *S. Typhimurium*, jato se smatra zaraženim te nadležni veterinarski inspektor mora posjedniku narediti provedbu slijedećih mjera:

- zabranu korištenja antimikrobnih sredstava u svrhu liječenja rasplodnih pura (jednodnevni purići, pure u uzgoju i proizvodnji) oboljelih od salmoneloze uzrokovane sa *S. Enteritidis* i/ili *S. Typhimurium*,
- sve pure u pozitivnom jatu (jednodnevni purići, pure u uzgoju i proizvodnji) moraju biti uništene ili zaklane kako bi se u najvećoj mogućoj mjeri smanjio rizik od daljnjeg širenja salmonele, i to:
- jednodnevni purići moraju biti uništeni;
- pure u uzgoju i rasplodu, ovisno o dobi, moraju biti uništene ili zaklane. Klanje životinja mora biti provedeno u skladu s posebnim propisima o higijeni hrane,
- meso i proizvodi koji potječu od ove peradi mogu se staviti na tržište u svrhu prehrane ljudi ako udovoljavaju uvjetima određenim u posebnim propisima o higijeni hrane¹,
- ako nisu namijenjeni prehrani ljudi, proizvodi se moraju upotrijebiti ili uništiti u skladu s Uredbom 1069/2009 i Uredbom 142/2011,

---

¹ Zakon o higijeni hrane i mikrobiološkim kriterijima za hranu („Narodne novine“, broj 81/13, 115/18) i dodatak E, Priloga II Uredbe (EZ) br. 2160/2003

- ne inkubirana jaja podrijetlom od pozitivnog jata moraju se uništiti u skladu s Uredbom 1069/2009 i Uredbom 142/2011. Iznimno, neinkubirana jaja mogu se iskoristiti za prehranu ljudi ukoliko se, sukladno propisima o higijeni hrane, obrade na način kojim se može jamčiti uništavanje *S. Enteritidis* i/ili *S. Typhimurium*,
- ako se rasplodna jaja podrijetlom od jata pura u kojima je potvrđena *S. Enteritidis* ili *S. Typhimurium* nalaze u valionici, ista se moraju uništiti ili obraditi u skladu s Uredbom 1069/2009 i Uredbom 142/2011,
- odgovarajuće čišćenje, pranje i dezinfekciju prostorija, aparata i pribora na mjestima proizvodnje i skladištenja hrane za perad,
- pranje, čišćenje i dezinfekciju vozila odgovarajućim dezinfekcijskim sredstvima,
- dezinfekciju, dezinfekciju i deratizaciju zaraženih objekata za uzgoj i držanje peradi, s tim da se po završetku dezinfekcije bakteriološki kontrolira njezina učinkovitost. Zabranjeno je uvođenje nove peradi u objekt do dobivanja negativnog rezultata kontrole učinkovitosti dezinfekcije,
- uklanjanje i sanitarnu obradu gnoja na propisani način,
- kontrolu preostale hrane za perad na gospodarstvu.

Nadležni veterinarski inspektor mora provesti epidemiološko istraživanje u svrhu utvrđivanja izvora zaraze.

9.3. Mjere koje se provode u rasplodnom jatu pura sumnjivom/pozitivnom na druge salmonele od značaja za javno zdravstvo

U slučaju potvrđenog slučaja bilo koje druge salmonele od značaja za javno zdravstvo osim *S. Enteritidis* i/ili *S. Typhimurium*:

- zabranjeno je korištenje antimikrobnih sredstava u svrhu liječenja jata rasplodnih pura protiv istih,
- nadležni veterinarski inspektor mora provesti epidemiološko istraživanje kako bi se utvrdio izvor zaraze s posebnim naglaskom na utvrđivanje provedbe biosigurnosnih mjera,
- posjednik jata dužan je provoditi odgovarajuće biosigurnosne mjere na gospodarstvu kako bi mogućnost unosa infekcije sveo na najmanju moguću mjeru,
- posjednik jata dužan je provoditi odgovarajuće biosigurnosne mjere na gospodarstvu kako bi mogućnost unosa infekcije sveo na najmanju moguću mjeru.

9.4. Liječenje rasplodnih pura

Nije dopušteno korištenje antimikrobnih sredstava u svrhu kontrole i liječenja salmoneloze peradi uzrokovane bakterijama roda *Salmonella spp.* u rasplodnim jatima.

Liječenje jata se mora provoditi u skladu s odredbama Uredbe Komisije 1177/2006.

Liječenje jata mogu provoditi ovlaštene veterinarske organizacije ili ovlaštena veterinarska služba.

Za vrijeme trajanja liječenja i do okončanja provedbe kontrole učinkovitosti liječenja:

- zabranjeno je premještanje peradi i jaja s gospodarstva osim uz posebno odobrenje izdano od nadležnog veterinarskog inspektora,
- zabranjeno je valenje jaja podrijetlom od zaraženog jata. Jaja snesena za vrijeme trajanja liječenja moraju se sakupiti i uništiti u skladu s Uredbom 1069/2009 i Uredbom 142/2011. Ako se rasplodna jaja podrijetlom od jata u kojima je potvrđena *S. Enteritidis* i/ili *S. Typhimurium*, nalaze u valionici, moraju se uništiti u skladu s Uredbom 1069/2009 i Uredbom 142/2011.,
- zabranjeno je premještanje hrane za životinje s gospodarstva,
- mora se provoditi čišćenje i dezinfekciju, dezinsekciju i deratizaciju zaraženih objekata za uzgoj i držanje peradi, s tim da se po završetku dezinfekcije bakteriološki mora provesti kontrole njezine učinkovitosti,
- mora se provoditi čišćenje, pranje i dezinfekcija vozila odgovarajućim dezinfekcijskim sredstvima,
- mora se provoditi uklanjanje i sanitarnu obradu gnoja na propisani način.

Svako liječenje jata mora biti zabilježeno u Evidenciju o liječenju životinja i karenciji.

9.5. Cijepljenje

Korištenje cjepiva protiv salmonele nije obvezno. Cijepljenje peradi kao profilaktička mjera kontrole salmoneloze mora se provoditi u skladu s odredbama Uredbe 1177/2006.

Ako se koriste živa cjepiva protiv salmonele, proizvođač cjepiva mora osigurati odgovarajuću metodu za bakteriološko razlikovanje terenskih od cjepnih sojeva salmonele.

10. Financiranje

10.1. Perad koja nije cijepljena protiv salmoneloze

Troškovi uzorkovanja i dostave uzoraka u laboratorij propisane točkom 8.1. ovoga Programa u cijelosti snosi posjednik životinja.

Troškovi laboratorijskog pretraživanja propisani točkom 8.1. ovoga Programa podmiruju se u cijelosti iz sredstava državnog proračuna.

10.2. Perad koja je cijepljena protiv salmoneloze

Troškovi uzorkovanja i dostave uzoraka u laboratorij propisane točkom 8.1. ovoga Programa u cijelosti snosi posjednik životinja.

Troškovi laboratorijskog pretraživanja propisani točkom 8.1. ovoga Programa podmiruju se u cijelosti iz sredstava državnog proračuna.

Troškove nabavke cjepiva i preventivnog cijepljenja peradi te nabavke razlikovnog testa u cijelosti snosi posjednik životinja.

10.3. Uzorkovanje propisano točkom 8.2. ovoga Programa

Troškovi uzorkovanja, dostave uzoraka u laboratorij i laboratorijskog pretraživanja propisanih točkom 8.2. ovoga Programa podmiruju se u cijelosti iz sredstava državnog proračuna.

10.4. Mjere koje se provode na rasplodnom jatu u slučaju sumnje na *S. Enteritidis*, i/ili *S. Typhimurium*.

Troškovi uzorkovanja, dostave uzoraka u laboratorij i laboratorijskog pretraživanja propisanih točkom 9.1. ovoga Programa podmiruju se u cijelosti iz sredstava državnog proračuna.

10.5. Mjere koje se provode na rasplodnom jatu u kojem je laboratorijskim pretraživanjem potvrđeno prisustvo *S. Enteritidis* i/ili *S. Typhimurium*.

Troškove uništavanja, klanja i neškodljivog uklanjanja peradi i jaja nastale provedbom mjera propisanih u točki 9.2. ovoga Programa podmiruju se iz sredstava državnog proračuna u skladu s Zakonom o veterinarstvu („Narodne novine“ broj 82/13, 148/13, 115/18).

Iznimno, troškove kontrole preostale hrane za perad na gospodarstvu u cijelosti snosi posjednik.

10.6. Liječenje jata, nabavka cjepiva i cijepljenje

Troškove liječenja, nabavke cjepiva i preventivnog cijepljenja u cijelosti snosi posjednik životinja.

11. Smjernice dobre proizvođačke prakse

Smjernice dobre proizvođačke prakse propisane su Zakonom o veterinarstvu („Narodne novine“, broj 82/13, 148/13, 115/18), Zakonom o hrani („Narodne novine“, broj 81/13, 14/14, 115/18) te provedbenim propisima. Kontinuirana edukacija veterinar, proizvođača i posjednika životinja provodi se putem Uprave za veterinarstvo i sigurnost hrane, Hrvatske veterinarske komore, Hrvatske gospodarske komore i Savjetodavnih službi Ministarstva poljoprivrede. Smjernice se izrađuju u skladu s preporukama Europske komisije, Svjetske organizacije za zdravlje životinja (OIE) te najnovijim znanstvenim spoznajama.

Nosioci djelatnosti primarne proizvodnje i subjekti u poslovanju s hranom i hranom za životinje moraju osigurati:

- provedbu odgovarajućih biosigurnosnih mjera na gospodarstvima, u objektima i tijekom transporta,
- provedbu mjera za sprječavanje unošenja uzročnika bolesti,
- zbrinjavanje biološkog otpada,
- poštivanje dobrobiti životinja.

12. Izvješćivanje

12.1. Svi laboratoriji navedeni u točki 7. ovoga Programa dužni su:

- u najkraćem mogućem roku izvijestiti Upravu za veterinarstvo i sigurnost hrane i nadležnog veterinarskog inspektora o svakom pozitivnom nalazu,
- svim negativnim nalazima izvijestiti Upravu za veterinarstvo i sigurnost hrane jednom mjesečno,
- jednom mjesečno dostavljati podatke o pretraživanju svih uzoraka sukladno tablici 3. Iz Dodatka II ovoga programa,

- poštivati odredbe Pravilnika o načinu praćenja, prijavi i izvješćivanju o pojavi bolesti životinja („Narodne novine“, broj 135/14).

12.2. Nadležni veterinarski inspektor dužan je:

- u najkraćem mogućem roku izvijestiti upravu za veterinarstvo i sigurnost hrane o poduzetim i provedenim mjerama propisanim ovim Programom,
- dostavljati mjesečna zbirna izvješća o nadzoru provedbe ovoga Programa.

12.3. Uprava za veterinarstvo i sigurnost hrane

Na temelju zaprimljenih podataka Uprava izrađuje mjesečna izvješća o pojavi i kretanju zaraznih bolesti na području zemlje te godišnje izvješće o načinu praćenja zoonoza i uzročnika zoonoza u RH. Izvješća se objavljuju na web stranici Ministarstva (www.veterinarstvo.hr). Izmjene i dopune ovoga programa temeljit će se na podacima i rezultatima prikupljenim tijekom njegove provedbe.

DODATAK I

Tablica 1.

PERAD ZA UZGOJ I PROIZVODNJU RASPLODNIH JAJA (za vrstu – pura *Meleagris gallopavo*)

Kategorija/ dob peradi	Mjesto uzimanja uzorka	Uzorak	Broj uzoraka (kom.) – određen prema veličini jata (kom.)					Učestalost uzorkovanja	Opaska
			Broj uzoraka						
			Veličina jata	Broj transportnih podložaka i pilića	Broj navlaka za obuću	Broj pojedinačnih uzoraka fecesa	Najmanji broj skupnih uzoraka		
Jednodnevni pirići	Nastamba za uzgoj	Transportni podlošci i pirići		1 transportni podložak na svakih 500 isporučenih pirića (najviše 10 podložaka) i najmanje 1 pirić na svakih 500 isporučenih pirića (najviše 60 pirića)				Po isporuci	Jednodnevni pirići su pirići starosti ne više od 72 sata nakon valjenja.
4. tjedan starosti	Nastamba za uzgoj	Feces ili	250 – 349 350 – 449 450 – 799 800 – 999 1000 ili više			200 220 250 260 300	2 2 2 2	1x	Skupni uzorak fecesa sačinjen je od određenog broja pojedinačnih uzoraka svježeg fecesa, od kojih je svaki pojedinačni uzorak težio najmanje 1 g, a koji su prikupljeni nasumično na različitim mjestima u nastambi za uzgoj peradi. Za analizu uzorci fecesa se mogu objediniti u najmanje dva skupna uzorka.

Dva tjedna prije početka nesivosti ili premještanja u nastambe za nesenje		Navlake za obuću			5 para navlaka za obuću				Jednim parom navlaka za obuću obuhvaća se 20% površine objekta u kojem se drži perad. Navlake za obuću se za analizu mogu objediniti u najmanje dva skupna uzorka.
Tijekom nesivosti	Nastamba za nesenje – slobodno/podno držana jata	Feces			5 para navlaka za obuću	2	Svaka 3 tjedna	Na pretragu se dostavljaju dva uzorka sastavljena od najmanje 150 g fecesa. Uzorci se mogu sastojati od samopomiješanih fecesa iz pokretnih traka za prikupljanje izmeta, strugača ili dubokih jama, ovisno o tipu nastambe.	
	Nastamba za nesenje – jata držana u kavezima	Feces				2			

Tablica 2.

Valionica Za vrstu – pura (<i>Meleagris gallopavo</i>)					
Kategorija/dob perad ili tip valionice	Mjesto uzimanja uzorka	Uzorak	Broj uzoraka	Učestalost uzorkovanja	Opaska
Jata peradi čija se jaja koriste za proizvodnju jednodnevnih purića	Valionica	Podlošci košara za valenje ili	1 skupni uzorak iz najviše 5 valionika na 50 000 jaja	Svaka 3 tjedna	Uzorak svakog rasplodnog jata sastoji se od najmanje jednog skupnog uzorka vidno uprljanih podložaka košara za valenje. Uzorak se nasumično uzima iz pet odvojenih košara za valenje ili mjesta u valioniku dok se ne dosegne površina od ukupno najmanje 1m ² . Ako se uložena jaja iz jednog rasplodnog jata nalaze u više valionika, jedan ovakav skupni uzorak uzima se iz svakog valionika.
		Ljuske razbijenih jaja	1 skupni uzorak težine 25 g iz najviše 5 valionika		Ukoliko se u košarama za valenje ne upotrebljavaju podlošci, iz 25 odvojenih košara uzima se po 10 g ljuski razbijenih jaja koje zatim treba zdrobiti i pomiješati. Od 250g početnog uzorka potrebno je zatim za pretragu izdvojiti 25 g poduzorka.
Napomena: Ukoliko se u valioniku nalazi više od 50 000 jaja podrijetlom od istog rasplodnog jata, potrebno je uzeti dva uzorka					

DODATAK II

Tablica 3.

Izveštaj o provedenom laboratorijskom pretraživanju uzoraka na salmoneloze peradi

Naziv službenog laboratorija: _____

Datum: _____

Razdoblje izvješćivanja: _____

Županija: _____

Program⁽²⁾: _____

Vrsta peradi: _____

1. Tip jata ³	2. Ukupan broj životinja	3. Ukupan broj jata u programu	4. Ukupan broj životinja u programu	5. Ukupan broj pretraženih jata ⁴	6. Ukupan broj pozitivnih jata ⁵	
					Serotipovi propisani Programom ⁶	Ostali serotipovi ⁷
Rasplodna jata purana - uzgoj						
Rasplodna jata purana - proizvodnja						

Napomena: Stupce 1. - 6. ove tablice popunjava laboratorij

² Navesti rasplodni purani, tovni purani

³ Npr. rasplodno jato (uzgoj/proizvodnja).

⁴ Pretraženih na bakterije roda *Salmonella* sukladno odredbama Programa. Pretraženo jato broji se samo jedan puta bez obzira na broj provedenih pretraga u razdoblju izvješćivanja.

⁵ Ukoliko je jato pretraženo u skladu s odredbama Programa više puta, pozitivan uzorak uzima se u obzir samo jedan puta (pozitivno jato broji se samo jedan put).

⁶ Navesti broj pozitivnih jata na *S. Enteritidis* ili *S. Typhimurium*

⁷ Navesti druge utvrđene serotipove salmonela osim onih koji su određeni Programom